

Melan lausuntopyyntö / lomituspalvelun paikallisyksiköiden yhdistäminen 1.1.2025

KHALL 11.12.2023 § 409
1506/00.04.01/2023

Valmistelija

Ulla Norrbo

Maatalousyrittäjien eläkelaitos (jäljempänä) Mela ja Kankaanpään kaupunki ovat solmineet 30.9.2020 toistaiseksi voimassa olevan lomituksen toimeksiantosopimuksen, jonka perusteella Kankaanpään kaupunki on sitoutunut toimimaan maatalousyrittäjien lomituspalvelulaissa (1231/1996) sekä turkistuottajien lomituspalveluista annetussa laissa (1264/2009) tarkoitettuna paikallisyksikkönä Jämijärven, Karvian, Kihniön, Merikarvian, Pomarkun ja Siikaisten kunnat sekä Kankaanpään, Parkanon, Porin ja Ulvilan kaupungit käsittävällä alueella 1.1.2021 alkaen.

Mela käynnisti vuonna 2020 sosiaali- ja terveysministeriön ohjauksessa paikallisyksikkörakenteen kehittämisen, jonka tavoitteena on turvata lomituspalvelujen järjestäminen lomituksen asiakasmäärien vähentyessä kotieläintuotannon voimakkaan rakennemuutoksen seurauksena. Mela arvioi useimpien paikallisyksiköiden olevan kooltaan liian pieniä lomituspalvelujen turvaamisen, tehokkaan toiminnan ja riskienhallinnan näkökulmasta. Mela katsoi, että suurempi yksikkö antaa paremmat lähtökohdat toiminnan varajärjestelyille ja mahdollistaa tehokkaamman ja joustavamman lomittajaresurssien käytön. Melan tavoitteena oli muodostaa vähintään 40 000 lomituspäivää tuottavia paikallisyksiköitä.

Yhdistämisprosessissa paikallisyksiköiden määrä väheni vuoden 2020 40 paikallisyksiköstä nykyiseen 12 yksikköön. Paikallisyksikkörakenteen kehittämissuunnitelmassa Melan oli tarkoitus yhdistää Kankaanpään ja Sastamalan paikallisyksiköt ja esittää vastuukunnan tehtävää Sastamalan kaupungille. Kankaanpään paikallisyksikkö jätettiin kuitenkin tuolloin sosiaali- ja terveysministeriön pyynnöstä toistaiseksi ennalleen.

Paikallisyksikön asiakkaiden ja tuotettujen lomituspäivien määrä on jatkanut alenemistaan maatalouden rakennemuutoksen myötä. Kankaanpään paikallisyksikön järjestämien lomituspäivien määrän arvioidaan olevan noin 10 800 vuonna 2023. Kankaanpään paikallisyksikkö on tällä hetkellä pienin Suomen kahdestatoista paikallisyksiköstä.

Mela katsoo, että Kankaanpään paikallisyksikön toiminnan volyymien ja rahoituksen väheneminen johtaa merkittävään toiminnan haavoittuvuuden ja riskien lisääntymiseen. Tämän vuoksi Mela pitää perusteltuna jatkaa paikallisyksikön kehittämistä alkuperäisen suunnitelman mukaisesti. Mela on neuvotellut asiasta sosiaali- ja terveysministeriön kanssa ja ministeriö on puoltanut yhdistymissuunnitelman toteuttamisen jatkamista. Mela tekee ratkaisun paikallisyksikkörakenteesta ja jatkavasta paikallisyksiköstä sosiaali- ja terveysministeriön antamien kriteerien perusteella: tosiasialliset alueelliset keskittymät, asiakastyytyväisyys, hyvä johtaminen, toiminnan uudistaminen ja kehittäminen sekä taloudellinen tehokkuus.

Edellä mainitut kriteerit huomioon ottaen Mela suunnittelee Kankaanpään paikallisyksikön yhdistämistä Sastamalan paikallisyksikköön 1.1.2025 alkaen. Melan näkemyksen mukaan Sastamalan paikallisyksikkö on kehittänyt toimintaansa aktiivisesti, jakanut hyviä toimintamalleja muiden

paikallisyksiköiden käyttöön, saanut asiakkailta hyvää palautetta sekä toiminnassaan osoittanut hyvää johtamista.

Ennen lopullisen ratkaisun tekemistä Mela varaa Kankaanpään kaupungille mahdollisuuden esittää oman näkemyksensä Melan suunnitelmasta liittää Kankaanpään paikallisyksikkö Sastamalan paikallisyksikköön 1.1.2025 alkaen. Lausuntoaika päättyy 13.12.2023.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Mika Hatanpää

Päätösehdotus

Kankaanpään kaupunginhallitus lausuu seuraavaa:

Kankaanpään kaupunki tiedostaa paikallisyksikön pienen koon haavoittuvuuden, mutta pitää tärkeänä lomituspalvelujen järjestämistä vastuun säilymistä Satakunnassa. Paikallisyksikössä on uuden, keväällä 2023 aloittaneen johtajankin myötä tehty korjaavia toimenpiteitä toiminnan tuloksellisuuden sekä asiakaspalvelun parantamiseksi.

Vuoden 2023 lukuja ei ole vielä käytettävissä, mutta esim. lomituspäivän bruttohinta ilman matkakustannusta on lähentynyt koko maan keskiarvoa 8,2 prosenttiyksikköä vuodesta 2020–2022. Lomituspäivän bruttohinta on vuodesta 2020–2022 kasvanut Kankaanpään yksikössä +1,3 % (+3,19 e/pv). Vastaavana aikana kustannusten nousu koko maassa on ollut keskimäärin +8,4 % (+17,28 e/pv). Vuosien 2021–2022 tarkastelussa Kankaanpään yksikkö on pysynyt lähes koko maan kasvuprosentissa. Lomituspäivän bruttohinta vuodesta 2021–2022 on kasvanut Kankaanpään yksikössä 5,9 % (+14,32 e/pv), kun koko maan keskiarvo kasvoi 5,1 % (+10,81 e/pv). Bruttöhinta v. 2022 oli vielä 15,5 % koko maan keskimääräistä bruttointaa kalliimpi, mutta suunta on ollut oikea.

Kankaanpään kaupunki ilmoittaa ensisijaisesti olevansa halukas jatkamaan toimeksiantosopimusta Melan kanssa, myös mahdollisessa yksiköiden yhdistymistilanteessa. Kankaanpään kaupunki edellyttää vähintään toimipisteen säilymistä Kankaanpäässä.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Täytäntöönpano

Mela

Lisätietoja antaa

Kehittämisojohtaja Ulla Norrbo, 044 577 5202
